МІЖМОВНІ КОНТАКТИ: ЗАКОНОМІРНІСТЬ ЗБАГАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Щербак Ю.І., ТКМ-17
Науковий керівник – доц. **Л.Я. Сапожнікова**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Потреба у заповненні лакун мовою-реципієнтом виникає за тієї умови, коли відбувається усвідомлення лакун у власній культурі. Наприклад, в українську мову лексема *кава* йшла такими шляхами: з арабської мови в турецьку, з турецької – в польську, а вже з польської мови у XVIII столітті – до нас.

Парцеляційність реалемного змісту на мовному рівні об'єктивується через назви видів кави: *арабіка, робуста, ліберіка*, *кава натуральна:* 1) *кава в зернах;* 2) *мелена кава. Кава швидкорозчинна (екстрагована):* 1) *кава гранульована;* 2) *порошкоподібна кава; кавові напої* – порошкоподібні суміші з хлібних злаків (ячменю, вівса), котрі за смаком нагадують каву завдяки накопиченню ароматичних і смакових речовин у процесі їх обсмажування*; ароматизована кава,* а також її сортів за місцем вирощування, що виявляє спільний реалемно-топонімічний сегмент лексики: *Колумбійська арабіка, Перуанська арабіка Левадо, Ефіопія Мокко*, *Кенія арабіка, Єменська Ходейда*.

Лексема *кава* набула ознак ядра словотвірного гнізда з дериватами: *кавоварка*, *кавник, кавниця* – 1) посудина, для зберігання кави; 2) млинок для кави; *кавомолка*, *кавувати* (пити каву, позначення теперішнього подовженого часу дієслова), *кавовий* (приготований з кавою; який вирощує каву); демінутиви – *кавуся, кавонька, кавочка, кавничка*; *кавовий,* рідше *кофейний; кав'ярня,* рідше розм. *каварня; кавоман, кавоманія; кофе, кохве, кофій* (мають ознаки суржика в сучасній українській мові) та ін.

Про повну адаптацію лексеми в мові-реципієнті найпереконливіше свідчить її входження до складу приказок, прислів'їв. В українській мові є такі утворення: *ворожити на кофейній (кавовій) гущі;чай проклятий на трьох соборах, а кава – на семи; до чаю треба звичаю*, що передають культурологічну інформацію.

На сьогодні в змісті споживання кави культурно значущими в сучасній українській структурі мовної картини світу виявляються концепти *схвалення*, *захоплення*, *дружня бесіда, спілкування*, *родинне тепло, затишок*. Отже, міжмовні контакти сприяють закономірному збагаченню української мови, створюють простір для об'єднання культурних інтересів різних народів.